

(١) هماروما فيرعت: مكيو تسييد أسلج

مِحْرًا نَمَحْرًا لَهِ اللهُ مَسْبُ
 نَيْمَلَعَلَا بَرَّ اللهُ دُمَحْلًا
 نَيْرَهَاطْلًا هَلَا وَدِمَحْمَ نَيْبَجْتُمْلًا اللهُ قَرِيخًا لَعْلَا صِلَا
 نَيَعْمَجَا مَهْنَادَعَا لَعْلَا نَعْلَلَا وَ

هفسلف عوضوم رد دوجو زا دارم

ای دوجو هک دود نی باطم ل صحام . دش مامت دود دوجوم و دوجو هلسم هب عجار هک ی تحب
 هبند نامه نیا مینادب موهفم یانعم هب ار دوجو ام رگا ، رگید ترابع هب .تسا قادصم ای تسا موهفم
 هک دشاب دوجو نامه نیع تیهام نأ هکنیا ءاوس ؛دوشی م تیهام کی رب تقیقده کی ی ثودد و ضرور
 دوجو رگا اما .تسا تانکمم هقیقده دروم رد هک دشاب تیهام نأ زا یادج ای ،تسا لاعتم دنوادخ دروم رد
 ش تقیقده هبند و دوشی م ضررا هک دشاب هقیقده لاس فند زا ترابع دوجو ی نعید ،مینادب ی قادصم یانعم هب ار
 هلوقم هکلب ،ردصم مسا هذ و تفگ ردصم ناوتی م هذ دوجو نیا هب رگید تروصن یا رد ،دوشی م ظاح
 مینوگب میناوتب ات دوشی م ظاح نأ رد ضرور هبند هذ هک دود دهاوخ هلوقم ود نیا زا رتلاب و رتارف ی
 دشاب ردصم مسا ات دشابی م ل عقاله جیتند هذ و تسا ردصم

عی شد کی نیعت زا تسا ترابع ل عقاله جیتند .ثودد و لدبت و ریغت زا تسا ترابع ردصم
 رسد ملکت م زا هک ی لعف و لمع نیا ل صحام و هدیگ ی نعید ؛جر اخ رد ما کی ثودد هطساو هب ی جراخ
 ندز هک لدبتلا و لوحتلا س فند هب ی نعید ،تسا لوحتلا س فند و هجیتند رد ردصم مسا و ردصم قرف .تسا هذ
 هب لاثم ؛دنیوگی م ردصم مسا تسا ی جراخ ققم درد نامه هک ش هجیتند هب و دنیوگی م ردصم تسا
 دنیوگی م راتفگ ش هجیتند هب و دنیوگی م لوق ،ن تفگ س فند

فرعم دناوتی م ثودد و لدبت هبند هذ ی نعید - تسا ود نیا قوفام ی هلوقم دوجو نوچ اذل
 مینوگب ردصم میناوتی م هذ دوجو هب نیاربانب - دشاب دوجو فرعم دناوتی م ثودد هجیتند هذ و دشاب دوجو
 ردصم مسا هذ و

اب ی واسم هک تسا ی نیش و تاذ س فند نامه هک ی جراخ تقیقده کی زا تسا ترابع دوجو س پ
 روظنم رگا اما ؛دشاب ی قلاط دوجو ،دوجو زا روظنم هک تسا ح یحص ی تروص رد نیا هبتلا .تسا دوجو
 ادیب توافتی موهفم رظنه طقت زا دوجو اب دوجوم اجنیا رد رگید ،دشاب دوجولا هط تبث تاذ دوجوم زا
 تیهام زا تسا ترابع تاذ نأ هک دنکی م دوجولا هط تبث تاذ تویترب تلاد توافتی م و دنکی م
 نیا هکلب ؛تسا طلاغ دشاب دوجوم رب تاذ ی عبط مدقت یانعم هب دوجولا هط تبث تاذ هکنیا هبتلا
 دیقم نأ اب دیق نأ طبر ظاح هب و ،تسا دیقم هک ی دوجو س فند اهنتم ،تسا دوجو نامه س فند عقاو رد تاذ
 مپهدی م زیمت رگید تا دوجوم ریاسد زا ار نأ و مینکی م عزتتا ار تیهام ام هک تسا

دوجو هیلوا ماسقا

تقیقده حازا و تیمهو قواشغ

ی ،هیلوا ماسقا ن ع و دوجوم وه امب دوجوملا ل او حان ع هتخاب ی لولأ هفسلفا نأ تقیقده ام
 دادعتسلا ص صختم ارمأ هلمجلاب و ،ایعیبط و ایضایر ریصی نأ ریغ ن م دوجوملا ضرعی نأ نکمی ی تلا
 ؛لا م قافوتسم هب هفسلفا تناک ءاوس ،ماسقلا کلت ضرور عا

ظاٰط هب دوجوم هب دوجوم وه امب دوجوم ل او حازا ل و ا هفسلف هك مېدش هجوتم ام هك ي اجنا زا»
نكمه هك ي ماسقا نآ ، دنكي م ثحب دوجوم هيلوا ماسقا زا و (ش عبط ظاٰط هب دوجوم هب و ش درجت
ي نعي) دوشب ي عيبط دوجوم اي ي ضاير دوجوم ، دوجوم هكنيا نودب دنوش دوجوم رب ضراع ت سا
، ت سا نآ نودب دمدم و مسج نامه هك نآ ي عيبط هنج اي ي ميلعت هنج اي ي ضاير هنج هكنيا نودب
(. دوش هتفرگ رظن رد

ت سا «ايضاير» رب فطع «ار ما» اجنيا رد

و ماسقا نيا هب ص تخم ش دادعتسا هك دوشب ماسقا نيا رب ضراع ي رما هكنيا نودب ، هلمجلا ب و
«ت سا اهنآ صوصخم

، ت سا صاخ ماسقا ي ضعب ي ارب دادعتسا هك دنيا ي م ي دادعتسا تيصوصخ نآ ظاٰط هب ماسقا نيا
هفسلف رد ل خاد اهنيا اذل ؛ دنيا ي م ت سا مسج رد هك ي اي دادعتسا تيصوصخ ظاٰط هب ضاير و داوس لاثم
دوب دنه او خذ ي ل و ا

مېنكي م ميسقت ماسقا نيا هب هك ار دوجوم نيا هك دناسر ي مذ مه هب ي لاکشا و ميرادن ي راک ام ل ااد»
«دشاب اي دشاب ي فوتسم ت مسق

ت سا ل ماتل حم هك ا دنا مدرک ي لاکشا ملاء موحرم ، ن بياي رد هتبل

ش ماسقا ي لو ت سا ي فوتسم ميسقت اسبهچ» ؛ هيلوا نوکت لا ماسقلا و قافوتسم همسقلا تناک امبر و
«دنتسين هيلوا ماسقا

هك ميسق نيا دنب رد ام هك ؛ ميسق ماسقا ي اقيتسا مدع اي اقيتسا دنب رد ام هك ديوكب ده او خي م
هتفر ن فالخ اجنا رد و دشاب تسرد نام ماسقا نآ ، مينك ميسقت هيلوا ماسقا هب ار دوجوم مېهاوخي م ي تقو
اما دوجوملا» ؛ ميبوكب و مينك ميسقت داوس لا و داوس هب ار دوجوم ام هك دينك ضرر ل ائمب اين م . مېشاب
ت سا رصحنم اعقاو و دوشي م ت ا دوجوم همل ماشد و ت سا ي فوتسم ميسقت نيا ن لا «دوسا لا و ا دوسا
ت ايعيبط هب طوبرم ميسقت نيا اما ؛ ت سا ي لقع رصد ، رصدن يا و ت سا باجيا و بلس ن بيدرادم رئا د و
دوجوم وه امب دوجوم هب طوبرم هب ، دوشي م

هب ميسقت اجنيا رد هك ديوكب امش ت سا نكمه ، دشاب هكلم و مدع هب دوسا لا و دوسا رگا هتبل
ي نعي ، ميريگي ي لک ار دوسا رگا اما . ت سا ت ايعيبط هب صوصخم نوچ ، ت سين ي فوتسم داوس مدع و داوس
ت اذلاب بجاو ل ماشد مه و دوشي م ت ادر جم ل ماشد مه ، دوشي م همل ماشد ، دشاب ق لطملا بلس هب دوسا لا
ت سا داوس لا مه ت اذلاب بجاو نوچ ، دوشي م

ضقانت هلسم رد» ؛ دنيوگي م و دنا مدرک حرطم اجنيا رد اريخا هك ت سا ي ثحب نيمه ل ثم نيا
نم و دنا مدرک طلخ اجنيا رد اهنيا ! دنتسه مهفد ردقچ اعقاو اهنيا «! درک ضرر نآ ي ارب ي ثلاث قش دوشي م
؟ ت سا زبس هبنشکي ايا ؛ دنيوگي م ل ائمب اب

! ت سين زبس هبنشکي ، هب -

! دشاب زمرق دياب ت سين زبس هك ل ااد س پ -

! دوب ده او خذ مه زمرق هبنشکي ، هب -

هكلم مدع و هكلم ن اونعهب ار ضاير مدع و ضاير اي ، زبس مدع و زبس رگا اجنيا رد هكي تلا حر د
اجنيا رد نيار بانب - اضاير نوکي لا نکل و اضاير نوکي نآ هئانث نم هك ي ئيش ي نعي - دنشاب مدرک ذخا
ت ا رصم و فيک هلقم زا ضاير مدع و ضاير هكنيا رطاخ هب ، ضاير مدع هب و ت سا ضاير هب هبنشکي
طوبرم رگيده هب ات ود نيا و ، ت سا نامز هلقم زا و ت سا چراخ هلقم نيا زا الا صا هبنشکي ي لو ، ت سا
دنتسين

ضقانت نامه هك ميريگي ق لطم باجيا و بلس ن اونعهب ار ضاير مدع و ضاير ام رگا ي لو
نوچ ، ت سين مز لا اجنيا رد ي ضقانت عفر چيه و درادن ي لاکشا چيه نيا و ؛ ت سا ضاير لا هبنشکي ، ت سا

۲.۱ هيلعت ، ۲۸ ص ، ۱ ج ، هيلعت ماکلا

ن او ذعه بتسا ضاييد لا عزج هب نشکين نيار بانب بتسا لاحم مهض قانتع فر و تسا دوجوم اجنيا رد ص قانتع
هکلم مدعو و هکلم ن او ذعه هذ ، ق لطم بلسد

عضوم ن آنشد هک ميریگب رذن رد ی عضوم هب دشورع ظاط هب ار فيک ام رگا ن يار بانب
ديابی نعي ؛ مينکب رذن عوضوم هب و عضوم هب دياب رگيد اجنيا رد ، دشاب هتشد ار ظاط نيا هک تسا نيا
لثم ی عوضوم رگا : تسای عوضوم هچ ، دوشی م ضراع ن آ رب ضرع نيا هک ی عوضوم ن آ مينيب
ثحب هلقم ز ا لاصا سپ ، دراند ضاييد مدعو و ضاييد نيا ضرورع ی ارب ی تیناشد لاصا هک تسا تادرجم
ضاييد مدعو و ضاييد و ، تسای رگيد هلقم رد لخاد و دیای مذ اجنآ رد ثحب نيا لاصا و تسای ج راخ
ن امروظنم رگا اما . دنتسه ضرورع نيا ی ارب دادعتسلا ص صختم هک دوشی م ی تا عوضوم هب ص و صخم
دراند ی لاکشا و ، دنتسه ضاييد لا مه تادرجم هک ميبوگب میناوتی م ، دشاب ق لطم ضاييد لا ، ضاييد لا ز ا
دنامی م ی قابش دوخل احد هب ن یضيفت عافترا تیعانتما : ميبوگی م سپ

و دوسلا ی ل ا دوجوملا ه مسفک ، لفسلا ا ملعلا ن م نوکيل لب ، ی ا ل ا ن فلان م اهذع ثحبلا نوکيل لاف
ق لطملا بلسلاب دوسلا لالا

«اگر اقسام اوليه نباشد بحث از فنّ اعلی نیست (بلکه مربوط به طبيعیات و رياضيات و امثال ذلك
می شود) و این از علم اسفل است (و اصلاً برای ما فايده ای ندارد)؛ مثل تقسیم موجود به اسود و
لا اسود به سلب مطلق (که در اینجا متخصص الاستعداد است و با اینکه تقسیم مستوفی است،
ولی برای ما فايده ای ندارد، چون مربوط به طبيعیات است).»

اهذع ثحبی تلامعا روملا ریست ی ف مهملاک برطضا موقنم بجعلا ضقا و کلذ ی فل مأتف
بکل رهظیس امک ، مولعلا رئاست عوضوم ی ف اور یحت لب ، ن بیتیهلا ن ی تفلسلا ی دحل ی ف

زا هک ی ا هماع روما ریست رد [ن اشملاک هک ی ناسک زا] ن ک بجعت و ن کل مأت هلنسم نيا رد امش
ی م ثحب [ص خلأ ی نعملاب تايهلا هذ ، م علأ ی نعملاب تايهلا ی نعی] ی هلا هفسلف ود زا ی کیر رد ن آ
تاعوضوم هک دناهذش ریحتم رگيد مولع تاعوضوم رد اهنيآ لاصا هکلب ؛ [دراد بارطضا ، دوش
» . [دشدهاوخنشور وتی ارب ی دوز هب هک روطنامه] ! دندهد رارق ی زیچ هچ ار مولع ن آ

دراو فیراعت ن آ رب ی تلامکشا دنوخاً موحر م هک تسا هدش هماع روما ی ارب ی فیراعت اجنيا رد

دنکی م

هماع روما ز ا فالوم فیرعت

دیوگی م ن اشیا

هب ص اصتخا و تسای دوجوم ی ارب هک ی فاصوا و هیتاذ ضراروع ز ا تسای ترابع هماع روما
؛ دوشی م ل مد دوجو دوخ و دوجوم سفن ظاط هب ضراروع نيا هکلب ، دراند ی دوجو نو د ی دوجو
ظاط هب هذ ، شن دو بعبط و دوجوم تعبیط ظاط هب هذ ، صاخ ت یصوصخ کی ظاط هب هذ اما
ای ن دوی ضایر ظاط هب هذ و دوجوم ن دوی ضایر ای دوسا ظاط هب هذ ، دوجوم ن دوی بعبط
دوجوم ن دوی عبیط

هذ ای تسای ک کشم ایآ ؟ هذ ای تسای ونعم کر تشم دوجو ایآ هکنیا ز ا مینکی م ثحب ام هکنیا لثم

ایآ ؟ تسای ش دوخ تاذ هب مئاق ای تسای ریغلاب مئاق دوجو ایآ ؟ دراد تلصا تیهام ای دراد تلصا دوجو ایآ
بکلذل اثما و ؟ دوشی م ای دوشی م ميسقت بجاو و ن کمم هب ایآ ؟ تسای بجاو ای تسای ن کمم

دوجوم ز ا رگيد ترابع هب ای دوجو سفن ز ا هک تسای تا عازتنا و هیتاذ ضراروع اهنيآ

یراک صاخ ت یثید کی هب دوجو ت یحت و ت یصوصخ هب اجنيا رد و ، مینکی م عازتنا دوجوم وهامب
دنکی م ادیب صاخ مدع کی هب ص اصتخا دوجو ، دشاب روطنيا رگا نوچ ؛ میراند

ثحب ز ا تادرجم لاصا «؟ تسای مرن ای تسای ربز دوجوم نيا ایآ» : ميبوگب رگا دینک ضررف

مرگ ای تسای درس دوجوم نيا عبط ایآ» : ميبوگب رگا ای ، دوشی م هدام ص و صخم طقف و دوشی م ج راخ
ای و ، تسای مرگ ای تسای درس و راد و مایگ نيا عبط ایآ هک دوشی م بط و ی کشز پ مدع ص و صخم «؟ تسای

سفن هب هذ ، دریگی م ق لعت دوجوم ن دوی ضایر هب ثحب ، مینکل اؤس هیمیلعت ماسجا و مارجا دروم رد رگا
دوجوم

زا تسا ترابع مینکی م ثحب نآ زا هماغ روما و یلوا مفسلف رد ام هچنآ ،رگید ترابع هب
یم لمد اجنیا رد دوجوم وه ثید نم دوجوم دوزر هک یضراوع و فاصوا و تا عازتنا و ل اوحا
دوش.

هماع روما یارب روهمشم لوا فیرعت

دنا مدرک نایب هماع روما یارب ی ریسافت و فیراعت مفسلاف

دنا هتفگی ضعب

رهوجلا و بجاولا ی هی تلا دوجوملا ماسقا نم مسقب ص تخی لا امب قرات ماعلا روملا اورسف مهنا
ض رعلا و

دوجوم ماسقا زا مسق کب هب هک یضراوع نآ هب دندرک ریسفت ار هماع روما ،فیرعت کب رد»
رهوجا ی تسا بجاو ای ؛تسا ات هس دوجوم ماسقا .دریگی م بررد ار همه مکلک ،درادن ص اصتخا
»(تسیند دوجوم ماسقا زا مه مدع) ،تسیند اهنیا زا ریغ و ،تسا ض رع ای تسا

رهوجا ای ،تسا ل اعتم دواذخ هک تسا بجاو ای ،دیریگب رظن رد ار دوجو ماعلا ک امشرگا ی نعید
تسا ض رع ای و تسا

هماع روما لوا فیرعت رب فالوم دقت

و ،تداملا ض رع ی میلعتلا مسجلا ناف ،ض رعلا و رهوجلا ض رعلا لصتملا مکلک لو خدب ض قتنا
ض ار علا و رهوا جلا مضورع فیکلا اذک و ؛طخلا مضرعی و ،میملعتلا مسجلا ض رع ی حطسلا
ض رع رب ض رع مه و دوشی م رهوج رب ض رع مه هک لصتم مک هب دوشی م ض قند فیرعت نیا»
،دوشی م میلعت مسج رب ض رع مه حطس ،دوشی م هدام رب ض رع ای میلعت مسج س پ .دوشی م
مه ،مک نوچ ؛دریگی م بررد ار اهنیا مه ل صتم مک نیاربان ،دوشی م حطس رب ض رع مه طخ
و ،دوشی م حطس رب ض رع مه و دوشی م میلعت مسج رب ض رع مه و دوشی م طخ رب ض رع
و رهوج مسق و د ره رب ض رع مک نیاربان ،دوشی م عیبط مسج رب ض رع مه میلعت مسج
»(دوشی م ض رع

ی کب هب ص اصتخا هک مینک ریسفت ی روما هب ار هماع روما ام رگا :دنیا مرفی م دنوخاً موحرم
عزج مه ل صتم مک هک دیوگب امش تسا نکم ،دریگن بررد ار مسق کب طقف و دشاب هتشان اهنیا زا
یم ض رع ای و دوشی م ض رع رهوج رب مه ،میملعت مسج ظاحله ی نوچ ،تسا هماع روما
تسیند وطنیا اما ؛تسا هتفرگ بررد ار اتود ره و دوش

ترابع هک دراد میلعت مسج کب و ،تسا ولیک مینش نزو هک دراد میلعت مسج کب باتک نیا
؛تفرگ تسد رد ناوتی مزار هینهد تروصنیا .ام هینهد تروص رد ش ندوب ل یطنسم ب عکم زا تسا
مه ای اهدیاف و درادن نزو نیا یلو ،دشاب هتشان نزو هک دیریگب تسد رد دیناوتی م ار ی زیچ امش نوچ
درادن

نآ .دشابن ... و ملاحا و اواها و ل ایخ و باوخر رد هک دورب ی لئاسم لابند هب هشیمه دیاب ناسنا
دراد هک دیدی م باوخر رد هک دنکی م همیشه ی صخش نآ هب ار ایند ی او ه و لاح هک دیاه دید ار اندلوم هیضه
ش فعض طقف و دورب مامد هب دیاب هک دنیبی م دوشی م رادیب باوخر زا هک ی تقو دعب ،دنکی م عامجنز کب یاب
1! دنکی مزا ادیب ار وا ددرگی م نزن نآ لابند هب هچر ه و ،تسا هدام ش یارب

نیا مه :دیامرفی م دعب .تفرگ تسد رد ار نآ ناوتی م و تسا هدوب هینهد تروص ،عامجن
دربی م رسه م لاتحار د هک تسا ی صخش نآ لثم و ،تسا باوخر مه ایند روما
هدش مامت رمع هک مینیبی م هعقد کب ی لو ،تسا ی قیقد و ی عقاول لئاسم اهنیا هک مینکی م ل ایخ ام
ات مدیود ش لابند هب همهنیا و مدش هراچیب نم ،ی او ای :مپیوگی م !میورب و میرانگب دیاب ار همه و تسا
ار اهنیا مه دیاب لاح ؛ی امدوب باوخر و ،تخبدب هراچیب ای :دنیوگی م یلو !مدرک لیصحت ار نیا

1. ۲۲ ص ،لوا رتقد ،(دزیرذآ) یونعم یونثم

یزچ نآ و ، یرگی م تنسد رد هک تسا یزچ نامھ طقف یربی م تدوخ اب هک یزچ نآ و ، یراذگب
ای امدوب ش لابند هک تسا هدوب لایخ و باوخ همه یراذگی م ی قاپ هک

کین نوچ ، تفرگت سد رد ناوتی منی نعی ، تسا ادخه دنپ نیمه میضقل ثم مه ی میلعت مسج لاح
هک ، دینکی م هدهاشم ار باتک نیا ن لا امش هکنیا لاثم ؛ دوشی م هدام رب ضراء هک تسا هینهد تروص
نوچ ، دیای منامش زغم رد باتک نیا لاو ، تسا هدش نیا رب ضراء ی میلعت مسج کیهک تسا نیا رطاخ
ی میلعت مسج یزچ ره هکلب ؛ دیای ن اتزغم رد دناوتی منی مه نیا زا رتمکی تد ؛ دوشی م رجفنه ن اتزغم
زغم رد مه هک کی دشاب روطنیا رگا اذل . دریگی م اج امش زغم رد تسا هدش نآ رب ضراء هک شا
اهنیا مامت روصت ثعاب نوچ ؛ دیریگی م اج مه تاوامس ، دریگی م اج مه نیمز هرک ، دریگی م اج ناسنا
ای دشاب مره ای دشاب بعکم کی ی میلعت مسج نآ هک دنکی منی قرف چیه اجنیا رد . تسا ناشی میلعت مسج
دشاب طورخم

حطس ضرور عسپ . دوشی م ی میلعت مسج رب ضراء ، تسا ضرع ش دوخ هک مه حطس تقون
حطس اذل ، تسا ی میلعت مسج ی اراد باتک نیا نوچ ی نعی ؛ تسا ش ای میلعت مسج ظاهر مه مسج رب
دوشی م نآ رب ضراء

و دوشی م ضراء ضرع رب مه هکلب ، درادن اهنیا زا ی کی هک ص اصتخا لصتم مک اذهی لءءانب
دشاب هماروما عزج دیاب مک سپ ، دوشی م ضراء رهوچ رب مه
! دریگی مندر برد ار بجاو اما : ذیملت

هک هن ، ددرگی مرید دوجوم دوخ هک ، مینکی م ثحب نآ زا هماروما رد ام هچنآ ، هلب : داتسا
مک اذل . تسا دیمه دوجو کی و تسا دوجو ت ایصوصخ زا ی کی تیر هوچ اما ؛ دوجوم کی ت ایصوصخ
دریگی مندر برد ار بجاو و درادن کمه هک ص اصتخا لصتم

مسیب ص تخد لا هک دنتسه ی روما هماروما هک تسا نیا تسه اجنیا رد هک ی فیرعت نیا اما
میدرک ادیب ار ی نیشد ام رگا ی نعی .» دشابند دوجوم هثلاث ماسقا زا مسق کی هک ص تخم» ؛ دوجوملا ماسقا نم
صوصخم رگا ای ؛ تسین هماروما عزج نیا ، دوجو چراخرگید ی اتود نآ و دوجو صوصخم هک
، دوجو بجاو صوصخم طقف رگا ای ؛ تسین هماروما عزج نیا ، دوجو چراخرگید ی اتود نآ و دوجو رهوچ
ص اصتخا طقف نوچ ، تسین هماروما عزج ، صاخ ت ایهلا و ی لاعتی یراب تاقصد دروم رد ثحب لاثم
دنوگی منی هماروما نآ هک ، هقیق نود تشاد اهنیا زا ی کی هک ص اصتخا رگان یاربان . دراد بجاو هک
ار رهوچ مه ی نعی ؛ دراد مسق ود هک ص اصتخا هکلب ، درادن مسق کی هک ص اصتخا لصتم مک ی لو
تسا هماروما عزج مپیوگب دیاب نیا ربان . دریگی مندر برد ار ضرع مه و دریگی مندر برد
تامیسقت زا ، ن کمه و بجاو مپیوگب هکنیا ای ، بجاو و ضرع و رهوچ مپیوگب هکنیا ایآ : ذیملت
؟ تسا ی فسلف

هنع غورفم لاصا ، ضرع و رهوچ و بجاو ، میراد زیچ هسام هکنیا هک جار ثحب : داتسا
تسا

ن کمه لاثم ؛ رعاشلا نطب ی فی نعملا : دپیوگب تسا ن کمه ؟ مینک ءانب هنوگچ ار نامفیرعت ام
ددرگی مرید ن کمه ی عبط دوجو هک هک دپیوگب تسا ن کمه ای ، ددرگی مرید ن کمه هک هک دپیوگب تسا
روما هک تسا نیا تسه فیرعت رد هک یزچ نآ . دناسری منی نیا فیرعت اما ؛ نآ درجم دوجو هک هن
ش مسق ود هک هک مینیبی م ام و ، دشابند هثلاث ماسقا نیا زا مسق کی هک ص تخم هک تسا ی روما همار
تسا هماروما عزج مک سپ ، تسا طوبرم

ضرع مه و دوشی م رهوچ رب ضراء مه ، فیک نوچ ؛ دوشی م ضقن مه فیک هک روطنیمه و
» دوشی م ضار عا رب

ای ی ناسقن فیک لثم ، دوشی م رهوچ رب ضراء مه ی نعی ؛ تسا روطنیمه اجنیا رد مه فیک
مه و ؛ دوشی م کلذل اثما و تارصبم و اهی ندیشچ و اهی یایوب لثم ی دام روما رب ضراء هک ی فیک

ی‌نختم ای‌تسا میقتسم ای‌طخ نوچ، دوشی‌م طخ رید ضراء هک‌ی فیک لثم، دوشی‌م ضراء رید ضراء
تسا رادرفیک م‌ه‌م‌ک دوخ نوچ، تسا م‌ک ن‌آ فیک ه‌ب‌طوبرم تماقتسا و انحنایا و، تسا

فالوم دقت ه‌ب‌ حراثه باوج

ی‌صخش ن‌آزا و، میهدب باوج دنوخاً موحرمل‌اکشا ه‌ب‌ میناوتی‌م‌ام‌ی‌لو. تسا هلئسم‌کیدن‌یا
ماسقان‌م‌مسقب: «دیوگی‌م‌ه‌کنیا زاناشیا روظنم: مییوگب و مینک‌ع‌افد‌تسا ه‌ماع‌روما رسفم‌روطن‌یا ه‌ک
ه‌تفگ ار‌ی‌عومجم‌ماء اجنیا رد‌ی‌نعی؛ تسا ه‌تفرگ‌رظن‌رد ار‌ی‌عومجم‌ه‌بنج ه‌ک‌تسا ن‌یا» دوجوملا
ی‌دارفا‌ماء ه‌ن، تسا

کتکت‌ی‌ار‌ب‌مار‌ک‌م‌کد، «ءاملعلا م‌ر‌ک‌أ» : مییوگی‌م‌ی‌تقو‌لائم، تسا ی‌دارفا‌ماء تقو‌کی
املع‌زا ی‌درف‌ر‌هل‌ادل‌ماش «ءاملعلا م‌ر‌ک‌أ» ی‌نعی؛ ه‌یدرفلا وحن‌ی‌لع و ل‌لاقتسلا وحن‌ی‌لع‌تسا املع
ن‌اک‌ن‌آءاملعلا م‌ر‌ک‌أ» : مییوگی‌م‌ی‌تقو‌لائم، تسا ه‌دش‌ظاظ‌ی‌عومجم‌ماء تقو‌کی‌لو. دوشی‌م
ی‌نعی؛ دینک‌مار‌کا دنوب‌م‌ه‌اب‌هم‌ر‌گا ه‌کلب، دینک‌مار‌ک‌ا ه‌انتاهنتا ار‌املع‌م‌هاوخی‌م‌ن‌ی‌نعی «ءاعومجم
تسین‌دارفا‌کتکت‌رید ه‌ک‌تسا ع‌امتجا رید‌ب‌ترتم اجنیا رد‌ی‌رثا

ی‌تقو‌ی‌نعی. دوب‌هدرک‌دنوخاً ه‌ک‌یریسفت‌ن‌آ ه‌ن، تسا ی‌عومجم‌ماء‌ن‌اشیا روظنم‌اجنیا رد‌س‌پ
دیوگب‌دهاوخی‌م «دشاب‌ه‌تشدان‌ی‌ر‌گید‌نود‌ی‌کی‌ه‌ب‌ص‌اصتخا ه‌ک‌تسا ی‌روما ه‌ماع‌روما» : دیوگی‌م
ه‌ب‌ص‌اصتخا م‌ک‌اجنیا رد‌اذل. ه‌ن‌آزا ی‌کی‌ه‌ب‌ه‌ن، دشاب‌ه‌تشدان‌ص‌اصتخا عومجمات‌یح‌ن‌م‌عومجم‌ه‌ب‌ه‌ک
دوب‌دهاوخن‌ه‌ماع‌روما رد‌ل‌خاد‌س‌پ، دراد‌ی‌ر‌گید‌نود‌ات‌ود

ه‌ک‌میراد‌ی‌ای‌عاد‌ه‌چ‌ام. مینک‌ه‌ی‌جوت‌روطن‌یا م‌دهاوخی‌ام‌ه‌کنیا ه‌ن، دناسری‌م‌ترابع‌ار‌ن‌یا
ص‌نخ‌ی‌نعی «دوجوملا ماسقان‌م‌مسقب» س‌پ!؟ دوشب‌در‌اول‌اکشا ه‌ک‌مینک‌انعم‌ی‌روط‌ار‌ترابع‌م‌دهاوخب
اجنیا رد‌امش‌ه‌ک‌ی‌فیک‌و‌م‌ک‌اما. در‌ی‌گب‌رید‌عومجمات‌یح‌ن‌م‌ار‌عومجم‌و‌دشاب‌ن‌ی‌ر‌گید‌نود‌ی‌کی‌ه‌ب
درجم‌ه‌ن، ی‌دام‌ن‌کم‌م‌ه‌ب‌ص‌وصخ‌م‌هن‌آ؛ تسا ن‌کم‌م‌ه‌ب‌ص‌وصخ‌م، دیدومرف

ه‌ماع‌روما ی‌ار‌ب‌روهشم‌مود‌فیرعت

دنا‌دومرف‌ه‌ک‌تسا ن‌یا ه‌دش‌اجنیا رد‌ه‌ک‌ی‌ر‌گید‌فیرعت
و تارة‌بما یشمل‌الموجودات [أو أكثرها؛ فیخرج منه الوجوب‌الذاتی و الوحدة‌الحقیقیة و العلیة
المطلقة و أمثالها مما یختص‌بالواجب].
ه‌ن‌آرتکا ای‌تادوجوم‌ه‌م‌هل‌ماش ه‌ک‌تسا ی‌ضراوع [ه‌ماع‌روما : دنا‌ه‌تفگ‌ی‌ر‌گید‌فیرعت‌رد] «
دوشی‌م

ه‌ماع‌روما مود‌فیرعت‌رید‌فالوم‌دقت

ی‌یاهزی‌چ‌ن‌آزا ش‌لائما و ه‌قلطم‌تیل‌ء، ه‌یقید‌ت‌دحو، ی‌تاذ‌ب‌وجو، دشاب‌روطن‌یا ام‌فیرعت‌رگا
«دوشی‌م‌چ‌راخ‌ه‌ماع‌روما‌ث‌ح‌ب‌زا، دراد‌ل‌اعت‌م‌ب‌جاو‌ه‌ب‌ص‌اصتخا ه‌ک
روما رد‌ک‌ادل‌ائما و ه‌قلطم‌تیل‌ء‌ز‌لائم، مینکی‌م‌ث‌ح‌ب‌ه‌ماع‌روما رد‌ه‌ن‌یا‌ام‌ه‌کی‌لا‌ح‌رد
دوجوم‌وه‌ام‌ب‌دوجوملا : مییوگی‌م‌لائم‌و‌مینکی‌م‌میسقت‌ار‌دوجوم‌اجنیا رد‌ام‌ی‌نعی. مینکی‌م‌ث‌ح‌ب‌ه‌ماع
د‌حو‌لا‌ه‌ل‌اما و ه‌یقید‌لا‌د‌حو‌لا‌ه‌ل‌اما ای، ژینک‌اما و د‌حاو‌اما ای، ریغلاب‌ب‌جاو‌اما و ت‌اذ‌لاب‌ب‌جاو‌اما
ی‌نعی، ه‌یب‌س‌تلا‌ه‌یل‌علا‌ه‌ل‌اما و دراد‌ل‌اعت‌م‌ب‌جاو‌ه‌ب‌ص‌اصتخا‌طقف‌ه‌ک‌ه‌قلطملا‌تیل‌علا‌ه‌ل‌اما ای، ه‌ید‌د‌علا
ه‌ب‌ص‌اصتخا‌ه‌ت‌ح‌ب‌ن‌یا‌مامت‌س‌پ. تسا ل‌ولعم‌ش‌قوفام‌ت‌لع‌ه‌ب‌ت‌ب‌س‌ن‌و‌تسا ت‌لع‌ش‌نودام‌ه‌ب‌ت‌ب‌س‌ن
ل‌ماش‌ه‌ک‌ی‌روما ن‌آ» : دنیوگب‌فیرعت‌رد‌دیاب‌ن‌آذل. مینکی‌م‌ث‌ح‌ب‌ن‌آزا ه‌ماع‌روما رد‌ی‌لو، دراد‌ب‌جاو
س‌ف‌ن‌ه‌ب‌ه‌ک‌ی‌روما : دنیوگب‌دیاب‌ه‌کلب؛ دوشی‌م‌من‌ه‌هل‌ماش‌ت‌اذ‌لاب‌ب‌وجو‌نوچ «دوشب‌تادوجوم‌ه‌م‌ه
ددرگ‌رید‌دوجو

ن‌یا‌ت‌سه‌دنوخاً موحرم‌رد‌ه‌ک‌ی‌لئاس‌م‌زا ی‌کی‌اقافتا. دینک‌ه‌ی‌جوت‌ار‌فیرعت‌ن‌یا‌دیناوتی‌م‌ه‌ت‌بلا
ی‌لو! دنزی‌م‌ن‌یمز‌ه‌ب‌ن‌انچ‌ن‌آ‌ار‌وا‌د‌عب، در‌بی‌م‌لا‌ب‌و‌در‌بی‌م‌لا‌ب‌روطن‌یم‌ه‌ار‌ی‌کید‌ن‌اشیا ه‌ک‌تسا
!دنکی‌م‌ه‌ی‌جوت‌ار‌ش‌ت‌ار‌ابع‌ن‌انچ‌ن‌آ، دیاب‌یر‌ب‌وا‌فیرعت‌ماقم‌رد‌دهاوخب‌و‌دیاب‌ش‌شوخ‌رف‌ن‌ک‌یز‌رگا

و تسا نیفرط ترورض بلس یانعمه ناکما ،میریگی ار اهنآ یحلاطصا لباقمه مپهاوخب رگا و ؛تسا بلس شلباقمه و تسا قفاوم فرط ترورض یانعمه بوجو و ،تسا نیفرط ترورض شلباقمه دریگی منقلعتی ملع ضرغ انعم ود نیا زامادک چیه هب اما .تسا قفاوم فرط ترورض

نوچ ،دریگی منقلعت بوجو لاری بی ملع ضرغ ،دشاب بوجو لا ،بوجو لباقم زاروظنم رگا ناکما لا مه ناکما لباقم نینچمه .دریگی منقلعتی زیچ مدع رب و ،تسا مدع اجنیا رد بوجولا مدع ضحم مدع زاثحب و تسا مدع نوچ ،درادنی اهجیتن چیه و هدیاف چیه مه ناکما لا زاثحب و تسا یاهدافتسا چیه لاصا اجنیا رد ،تسا ناکملا مدعی نعید ،ناکما لا ادخ مکنیا لاثم ؛درادنی اهدیاف لاصا نوچ .مینکی بوجو هدافتسا ناکملا مدع زای دبیوگب هک تسینز روظنیا .دوشی من ناکملا مدع زای ادخ ،تسا ناکما لا ادخ هک مپیوگب امئاد مکنیا اذل .تسا شتیمدعی انعم نامه ناکما لا زاروظنمی منار بوجو هک ناکما لا نوچ ؛دنکی من بوجو تابثا ام یارب و درادنی اهدیاف چیه ،تسا ناکما لا فرد ،درادنی ایدراد بوجو قاصم ،چراخرد ایام مکنیا اما .ناکملا مدعی نعید ناکما لامکلب ،دناسر فرط ودره هب دناوتی مدع نوچ ،دشاب عانتما ،ناکما لای انعم تسا نکم نوچ ؛تسا یرگی رگم ،درادنی اهجیتن ناسنا یارب اهنه مدع زاثحب سپ .بوجو هب مه و دروخب عانتما هب مه ،دروخب دناسری منار نیا اجنیا رد یلو ،دینک ادیی ار شلباقمه قاصم امش مکنیا

نیفرط ترورض بلس هک دشابش دوخی حلاطصا یانعم نامه ،ناکما زان اتروظنم رگا اما نیفرط لاهورض هک دینک ادیی ملع اردی زیچ دیناوتی مامش ایاملا ؛نیفرط ترورض شلباقمه و تسا فرد کینیا ؛!دشاب هتشاد ترورض شمدع مه و دشاب هتشاد ترورض شبوجو مه ینعید ،دشاب هتشاد اجنیا رد ام ینعید ؛تسا روظنیمه ،تسا قفاوم فرط ترورض هک مه بوجو رد .تسا وغل و لزه ام یارب اجنیا رد مه نیا هک ،دوشی قفاوم فرط ترورض بلس و ،مینکی بلس ار قفاوم فرط تشاد دهاوخی اهدیاف

بوجو و ناکما زاثحب ،میریگی اتراهچ نیا هبل باقت ار نیلباقمه یانعم ام هکی تروصرد اذل !دوب دهاوخی ماع روما عزج

ل اودلا عم متلاتلا نم دحاو لکب تصتخملا ل اودلاف ،تافانما و نینایملا قلم اهیدیران و دصاقملا نم اهناف ،یملعلا ضرغلا اهجیمجد قلعیتی و تادوجوملا عیمجل مشتل نیرخلاب تصتخملا ! یتیملا

،تسا نیابت ،لباقت زاروظنم مکل ،تسین اتراهچ نیا زاکیچیه نامروظنم :دیتفگ امش رگا و«
»؛دوشب هدار تافانم و نینایم قلم ینعید

ی تد ،دریگی مبررد مه ار داضتی تد ،دریگی مبررد مه ار نیضیفتی تد ینعید نینایملا قلم ار همه تسا نینایملا قلم صتخم هکی لاوحا سپ ؛دریگی مبررد مه ار قلم وحنه باجیا و بلس دریگی مبررد

«پس احوالی که مختص به هر کدام از این ثلاثه است (یعنی احوالی که مختص به جوهر است یا احوالی که مختص به عرض است یا احوالی که مختص به واجب است) با احوالی که مختص به آن [دوتای دیگر است] مابینت دارند (مثلاً احوالاتی که مختص به واجب است با احوالاتی که مختص به جوهر است مابینت دارد). پس می‌گوییم: همین مقدار کافی است که شامل همه موجودات بشود. بنابراین شما تمام علوم اولین و آخرین را جزء امور عامه آورده‌اید؛»

تسا رهوج هب طوبرم ایتسا بجاو هب طوبرم ای ،دیرانگب تسدی ملع ره یور امش رگا نوچ هب هدام روما زاثحب تقونآ -تسا یدام روما هب طوبرم بط مدع لاثم -تسا ضرع هب طوبرم ای ههمه رگی امش نیاربانب ؛دوشی ملماش ار تادوجوم عومجملات یحنم ،بجاو روما زاثحب هفاضا !دیاهدروا ماع روما عزج ار مولع

۲۹.۱ و ۲۸ ص ۱، ج ،تیلعتملا تمکحلا

یفسلف ضرغاً امتد تسین مزلا یملع ضرغ نوچ) دریگی مقلعتی ملع ضرغ اهنأ همھ هب و»
دنهاوخ یملاء دصاقم زا اهنیا شپ (دشاب یدام ضرغ، یملع ضرغ هک درادن یلاکشا هکلب، دشاب
»دوب

ار اهنئ ضرع زا ثحب ای، دنادی مدهما روما عزج ار اهنئ هدام زا ثحب یسک چیه هکی للاحرد
دنادی مدهما روما عزج ار اهنئ بجاو زا ثحب ای، دنادی مدهما روما عزج
منکی مضرع ناتمذخ دعب سلجم رد الله اشن ا هک تسا یامتکن اجنیا رد متبلا
دمحمل آ و دمحم یلع صم هلا